

Sygn. akt I CSK 610/22

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa A. G.
przeciwko [...] Niestandardyzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi
Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w W.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 5 listopada 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje adw. A. Z. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 listopada 2020 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powódki od wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w P. z dnia 22 marca 2019 r. oddalającego jej powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w P. w dniu 30 sierpnia 2017 r. w sprawie sygn. akt I Nc [...], zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 22 stycznia 2018 r.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powódka powołała się na przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jej zdaniem o oczywistej zasadności skargi świadczy to, że wydając zaskarżony wyrok Sąd Apelacyjny ograniczył się wyłącznie do rozpoznania apelacji skarżącej, podczas gdy powinien rozpoznać sprawę. W szczególności wziął pod uwagę jedynie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. z pominięciem art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., który niewątpliwie miał zastosowanie w niniejszej sprawie, gdyż wierzyciel pierwotny - bank [...] S.A. nie dysponował tytułem egzekucyjnym w postaci orzeczenia sądowego, lecz bankowym tytułem egzekucyjnym opatrzonym klauzulą wykonalności. W ocenie skarżącej doprowadziło to do zaniechania analizy podnoszonego przez nią zarzutu przedawnienia roszczeń powoda, niebędącego bankiem i nie korzystającego z prawa powoływania się na przerwanie biegu terminu przedawnienia, zgodnie z wykładnią art. 192 § 3 k.p.c. Ograniczenie treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku do wskazania przez Sąd, że powódka nie wykazała nieistnienia długu ani przez jego faktyczne wyegzekwowanie i spełnienie świadczenia, ani na skutek przedawnienia należności nie jest w tym kontekście wystarczające.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi

kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Skarżąca nie wykazała, by zaskarżony wyrok był dotknięty tego rodzaju nieprawidłowościami.

Przedmiotem rozstrzygnięcia sądu w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności jest zindywidualizowany tytuł wykonawczy. W niniejszej sprawie jest nim zaopatrzony w klauzulę wykonalności w dniu 22 stycznia 2018 r. nakaz zapłaty z dnia 30 sierpnia 2017 r., wydany w sprawie sygn. akt I Nc [...], utrzymany w mocy w całości – na skutek rozpoznania zarzutów powódki – wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 30 listopada 2017 r., sygn. akt I C [...], którego powódka nie zaskarżyła.

Powództwo opozycyjne skierowane przeciwko prawomocnemu orzeczeniu sądu nie może naruszać powagi rzeczy osądzonej, w związku z czym co do zasady może być ono oparte jedynie na zdarzeniach, które nastąpiły po powstaniu tytułu egzekucyjnego (zamknięciu rozprawy), wskutek których zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane. Prekluzyjny skutek prawomocności orzeczenia

i powagi rzeczy osądzonej obejmuje okoliczności i zarzuty, które istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie przytoczyła. Nie ma przy tym znaczenia, czy ponosiła winę w zaniechaniu skutecznego podniesienia właściwych zarzutów i okoliczności. Przedmiotem rozpoznania w sprawie zainicjowanej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, prowadziłoby to bowiem do zanegowania tej powagi i zakwestionowania prawomocnych orzeczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2018 r., II CSK 664/17, OSNC 2019, nr 7-8, poz. 79 i powołane w nim judykaty). Ograniczony wyłom od tej zasady dotyczy zarzutu spełnienia świadczenia oraz - w obecnym brzmieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. - zarzutu potrącenia, tych jednak zarzuty skargi kasacyjnej nie obejmują. Co do zasady zaś powództwo opozycyjne nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania prawomocnie rozstrzygniętej sprawy ani służyć sanowaniu uchybień strony, która we właściwym czasie nie wystąpiła ze stosownym zarzutem, lub korygowaniu błędów sądu orzekającego, który zarzut taki przeoczył (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2011 r., III CZP 128/10, OSNC 2011, nr 10, poz. 108, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2016 r., II CSK 489/16, niepubl. i z dnia 12 lutego 2015 r. IV CSK 272/14, niepubl.).

Zarzuty skargi kasacyjnej skoncentrowane są na podniesionym przez skarżącą zarzucie przedawnienia, które miało mieć miejsce nie tylko przed zamknięciem rozprawy w sprawie zakończonej powstaniem kwestionowanego przez skarżącą tytułu egzekucyjnego (następnie zaopatrzonego w tytuł wykonalności), ale przed wniesieniem powództwa w tej sprawie. Skarżąca podała we wniosku, że art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. miał niewątpliwie zastosowanie w niniejszej sprawie, gdyż wierzyciel pierwotny - bank [...] S.A. nie dysponował tytułem egzekucyjnym w postaci orzeczenia sądowego, lecz bankowym tytułem egzekucyjnym opatrzonym klauzulą wykonalności. Przytoczona przez skarżącą argumentacja dotyczy bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego przez pierwotnego wierzyciela i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w M. z dnia 29 kwietnia 2010 r. w sprawie I Co [...]. Pomija zatem, że nie tego tytułu wykonawczego dotyczyło żądanie pozwu

o pozbawienie wykonalności, w związku z czym również nie ten tytuł wykonawczy stał się przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu w niniejszej sprawie.

Natomiast argumentacja wniosku dotycząca modelu apelacji pełnej i obowiązków sądu odwoławczego dotyczących rozpoznania sprawy a nie apelacji, nie znajduje odzwierciedlenia w podniesionych w skardze zarzutach kasacyjnych, wobec czego nie może stanowić skutecznej przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu skarżącego za pomoc prawną udzieloną w postępowaniu kasacyjnym ustalono zgodnie z § 8 pkt 6 w związku z § 16 ust 1 pkt 2 w związku z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r., poz. 18).